

Oponentní posudek

Diplomová práce: Urbanismus Motol, Ondřej Suk; vedoucí práce: prof. Ing. arch. Roman Koucký

Ondřej Suk se ve své diplomové práci věnoval v posledních letech často diskutovanému tématu návratu k vnitřním periferiím městské struktury Prahy. Snižující se intenzita využití města, která je v ostrém kontrastu se zvyšujícím se počtem obyvatel a jejich rostoucími nároky je každým rokem palčivějším společenským problémem. V teoretickém úvodu práce ale Ondřej správně uvádí, že na tuto pomalu rozjždějí se debatu již je pozdě, skutečnost není možné rozporovat a je nutné urychleně přejít k činům.

Zadání definovalo poměrně ambiciózní rozsah práce a dle mého názoru se ho podařilo naplnit. Cílem bylo nejen identifikovat možné kapacity budoucí transformace okolí mimoúrovňové křižovatky Plzeňské třídy s Bucharovou ulicí a to v celopražském kontextu, prověřit vztah budoucí zástavby k městské přírodě, ale i navrhnout vzorovou strukturu s veřejnými prostranstvími v měřítku 1 : 2000. Tato limitující podrobnost urbanistické studie sice neumožňuje rozkreslit jednotlivé budovy a návrh musí zůstat u popisu celku zástavby, ale autor přesto dokázal přesvědčivě prezentovat identitu vznikajících čtvrtí. Nicméně významný přínos práce nespočívá v detailu řešení, ale v jeho teoretickém zázemí, kontextuálním uvažování a v definovaných širších vztazích celé Prahy.

Průvodní teoretický text a analytická část jsou klíčové pro pochopení Ondřejova uvažování, celý návrh je postupně vystavěn na studiu historického vývoje měst v evropském kontextu. Úvodní precizní a jednoduše i čtivě formulované kapitoly shrnují vznik vágních prostorů města, nejen jako důsledků modernistického plánování a následné bezradnosti komunistického režimu, se kterou se potýkáme dodnes, ale i jako důsledek specifické morfologie Prahy. Pro zbytkové prostory, místa bez charakteru, místa zničená a zapomenutá autor používá pojem „meziměsta“. Tento název je mírně problematický, protože předjímá uspořádání území (zapomenutá místa nebývají pouze „mezi“ něčím jiným, existují i „vedle“, neohrazená a nepopsatelná). Všichni ale víme přesně, o jaká místa jde. Důležité porovnání Prahy s jinými evropskými metropolemi je základem pro návrh řešení. Na první pohled neporovnatelná města jsou totiž reprezentanty různého přístupu k dostavbě městské struktury a zacelování ran minulosti. Čísla a statistiky nejsou podstatné, pouze dokazují nesmyslnost vymezení administrativních hranic měst, srovnání ale prokázalo, jak moc spolu s Budapeští zaostáváme za západními městy.

Při transformaci jakéhokoliv „meziměsta“ je zásadní rozhodnout, zda se budeme snažit o zacelení švu a navázání na okolí nebo vytvoříme místo zcela nové, místní centrum s vlastní identitou. Řešené území k podobným otázkám přímo vybízí – opravdu se jedná o nejdelší pražskou ulici, ale rozhodně ne o funkční městskou třídu procházející územím s jasným charakterem. Město se v jejím okolí rozpadá na kusy a ve většině délky Plzeňská postrádá energii metropole, kterou by s ohledem na svůj historický význam mít měla. Co s takovou nefunkční třídou provést? Ondřej se rozhodl vytvořit v jejím okolí nová místa, prostředí nově definovat, přivést do území energii, která se bude přelévat z jedné strany Plzeňské na druhou. Nová místa doplní to málo, co v území zůstává – přírodu reprezentovanou dnes zničeným Motolským potokem. A jak to Ondřej ve svém diplomním projektu dokázal? Koncept návrhu klade důraz na širší vztahy, na vazby k centru města. Nová čtvrť bude zrcadlem křižovatky Anděl, pomocí průhledů na kostel Sv. Jana Nepomuckého ležícího ve středu této kompozice je možné ukotvit zástavbu do kontextu. Město není možné vytvářet jako náhodný shluk obytných souborů, pak

se nesmíme divit množství vznikajících zbytkových ploch. Plzeňská bude městskou třídou, pouze pokud ji budeme vnímat v celé délce.

Významné je pro toto území samozřejmě dopravní řešení, v návrhu se v podstatě respektuje jeho stávající podoba. To je správné, protože mimoúrovňová křižovatka na tangenciální komunikaci má pro Prahu hodnotu, podobně jako je důležité zachovat zásadní tramvajovou vozovnu. Existující infrastruktura není limitem, ale potenciálem pro rozvoj místa.

Navržená vzorová struktura zástavby je v určité míře schematická. Kompozice dvou bran a rozmístění dominant – věží je dobrým východiskem. Zatímco na první pohled chaotické uspořádání zástavby v okolí Motolského zámečku v severozápadní části území při bližším zkoumání odhalí svoje kvality, klíčovou zástavbu na místě provizorních domků vysokých škol by bylo možné dále rozpracovat. Geometrická mřížka solitérů vytváří příliš drobné stavební bloky a obávám se, že jejich velikost by byla pro budoucí výstavbu limitující. Veřejná prostranství nejsou srozumitelná, bylo by vhodné je hierarchizovat a více pracovat s jejich charakterem. Návrh zástavby podél Motolských rybníků je naopak skvělý, umístění věží dále do parku, do druhého plánu, umožní vytvořit unikátní prostředí nového městského parku. Podobně pečlivě je navržena i zástavba směrem k hotelu Golf. Autor blíže nespecifikuje budoucí náplň jednotlivých domů, vznikne smíšené obytné město.

A zde se dostávám k mojí hlavní kritice projektu. Ať už bude náplň domů jakákoliv (budoucí města budou muset být flexibilní a v čase se přizpůsobovat různým dějům, funkční plánování už dávno postrádá smysl), struktura se zdá být málo kapacitní. Jako by byl návrh kompromisní variantou. Myslím, že toto území snese větší kapacity, vyšší zástavbu a vyšší dominanty. Ondřej předpokládá vznik zástavby pro 3860 obyvatel při hustotě 95 obyvatel na hektar. Tato čísla mohou být matoucí s ohledem na specifické vlastnosti řešeného území (velké plochy zabírá infrastruktura), ale myslím, že pro oživení území a vznik druhé křižovatky Anděl stačit nebudou. Dlouhé řezy územím dokládají, že zástavba by mohla bez žádného negativního vlivu na okolí být vyšší. Pro oživení periferie je nutný určitý minimální impuls.

I přes tuto výhradu jsem přesvědčen, že diplomní projekt v dostatečné míře splnil zadání. Navržená regulace zástavby je přesvědčivá, grafické zpracování je na velmi vysoké úrovni. Prezentace celého projektu je výborná, texty dobře popisují koncept. Věřím, že Ondřej Suk bude dobrým architektem, jeho práci navrhuji přijmout k obhajobě a hodnotím ji známkou B – velmi dobře.

v Praze, 4. 6. 2021

Ing. arch. Jiří Deyl